

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi taimiaineistolain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi taimiaineistolakia eräiden Euroopan yhteisön taimiaineistolainsäädäntöön tehtyjen muutosten, kansallisen yleislainsäädännön muutosten sekä lainsäädännön valvontajärjestelmää koskevien muutostarpeiden vuoksi.

Euroopan yhteisön koristekasvien taimiaineistoa koskeva direktiivi uudistettiin vuonna 1998 lainsäädännön yksinkertaistamiseksi. Merkittävimmät uudistukseen sisältyvät muutokset koskevat direktiivin soveltamisalaa, taimiaineiston toimittajille asetettuja vaatimuksia sekä taimiaineiston laatuvaatimuksia. Kansallisesti muutokset on pantu täytäntöön taimiaineistolain nojalla annetuilla maa- ja metsätalousministeriön päätöksillä. Muutosten vuoksi taimiaineistolaissa taimiaineiston toimittajalle asetettuja vaatimuksia ehdotetaan kuitenkin selkeytettäväksi.

Lakiin ehdotetaan lisäksi tehtäväksi kansallisen yleislainsäädännön muuttamisesta, kuten perustuslakiuudistuksesta, johtuvia muu-

toksia. Muutokset koskevat norminantotasoja, valtuutussäännöksiä, valvontajärjestelmää sekä muutoksenhakujärjestelmää.

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi myös lakiin sisältyviä valvontaviranomaisia ja valvontajärjestelmää koskevia säännöksiä. Kysymys on keskeisesti valvontaviranomaisten vastuusuhteiden, tehtävien ja työnjaon selkeyttämisestä sekä sääntelyn ajanmukaistamisesta. Erityistä huomiota on kiinnitetty valvonnassa käytettävien viranomaisorganisaation ulkopuolisten henkilöiden oikeudellisen aseman, tehtävien, valtuuksien ja velvollisuuksien määrittelemiseen. Päävastuullisena valvontaviranomaisena toimisi edelleen kasvintuotannon tarkastuskeskus. Valvonnan keinoja ehdotetaan eräiltä osin kehitettäväksi.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Taimiaineistolainsäädäntö

Taimiaineistolaki (1205/1994), joka koskee puutarhakasvien taimiaineiston tuotantoa, markkinointia ja maahantuontia, tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1995. Lakiin on tehty sen voimaantulon jälkeen vain vähäisiä muutoksia. Laki on yhdenmukaistettu Euroopan yhteisön (EY) taimiaineistolainsäädännön kanssa.

Lainsäädännön tarkoituksena on varmistaa, että markkinoilla on vain sellaista hedelmä-, marja-, koriste- ja vihanneskasvien taimiaineistoa, joka täyttää asetetut vähimmäislaatuvaatimukset ja on merkitty taimitodistuksella. Vain viranomaisen valtuuttama ja rekisteröimä taimiaineiston toimittaja saa tuottaa, markkinoida, varastoida tai maahantuoda taimiaineistoa. Taimiaineiston toimittajan tulee varmistaa, että hänen markkinomansa taimiaineisto täyttää asetetut vaatimukset. Laki ei koske vähäistä markkinointia, jota ei harjoiteta ammatillisesti.

Lain nojalla annetuissa maa- ja metsätalousministeriön päätöksissä säädetään yksityiskohtaisesti taimien ja lisäysaineiston tuottamisen, markkinoinnin ja maahantuonnin ehdoista. Maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä vihanneskasvien taimiaineiston tuottamisesta ja markkinoimisesta (maa- ja metsätalousministeriön määräyskokoelma nro 41/1996) sekä maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä hedelmä- ja marjakasvien taimiaineiston tuottamisesta ja markkinoimisesta (maa- ja metsätalousministeriön määräyskokoelma nro 42/1996) luetellaan ne 45 vihanneskasvilajia sekä 26 hedelmä- ja marjakasvien sukua tai lajia, joita kyseiset päätökset koskevat. Näissä päätöksissä annetaan tarkemmat määräykset muun muassa siitä, miten toimittajan on järjestettävä laadunvarmistuksensa, mitä vaatimuksia asetetaan taimiaineiston perinnölliselle laadulle ja muulle laadulle, luetellaan laatuun vaikuttavat kasvintuhoojat, joita taimiaineistossa ei saa esiintyä, ja asetetaan taimiaineistolle muita terveysvaatimuksia, sekä säädetään taimiaineistosta annettavista tiedoista. Maa- ja metsätalousministeriön päätös koristekasvien taimiaineiston tuottamisesta ja markkinoimisesta (maa- ja metsätalousministeriön määräyskokoelma nro 158/1999) on uudis-

tettu EY:n uuden koristekasvidirektiivin johdosta. Poiketen muista edellä mainituista päätöksistä, koristekasveja koskeva päätös kattaa kaikki koristekasvien suvut ja lajit. Lisäksi toimittajan laadunvarmistukselle asetetaan päätöksessä huomattavasti väljemmät vaatimukset kuin muiden kasvien taimiaineistojen koskevissa päätöksissä.

1.2. Muu lainsäädäntö

Taimiaineistoa koskevia säännöksiä on myös kasvinsuojelulaissa (1203/1994) ja sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä.

Kuluttajansuojalaki (38/1978) ja siihen liittyvä lainsäädäntö koskevat taimiaineiston kauppaa silloin, kun yksityinen kuluttaja ostaa tuotteita elinkeinonharjoittajalta. Elinkeinoonharjoittajien välinen taimiaineiston kauppa kuuluu kauppalaain (355/1987) soveltamisalaan. Molemmat edellä mainitut säädökset ovat yleislakeja, joihin nähden taimiaineistolakia sovelletaan täydentävänä, tuotteiden laatua koskevana erityislakina.

1.3. Euroopan yhteisön lainsäädäntö

EY:n taimiaineistodirektiivit

Yhteisön sisämarkkinoiden toteuttamiseksi EY:ssä on annettu kolme taimiaineiston markkinointia koskevaa direktiiviä vuosina 1991 ja 1992. Näistä koristekasvien taimiaineistoa koskeva direktiivi uudistettiin vuonna 1998.

Vihannesten lisäys- ja taimiaineiston, luokun ottamatta siemeniä, pitämisestä kaupan annettun neuvoston direktiivin (92/33/ETY) liitteessä luetellaan yhteensä 45 vihanneskasvilajia, joita direktiivi koskee. Niihin sisältyvät suurimmaksi osaksi Suomessa viljeltävät vihanneskasvit.

Hedelmätuotantoon tarkoitettujen hedelmäkasvien taimien ja niiden lisäysaineiston pitämisestä kaupan annettun neuvoston direktiivin (92/34/ETY) liitteessä luetelluista 22 lajista Suomessa viljellään vain herukkaa, kirsikkaa, luumua, mansikkaa, omenaa, päärynää, vadelmaa ja karviaista. Hedelmäkasveilla direktiivissä tarkoitetaan hedelmä- ja marjakasveja.

Direktiivien säännökset eivät koske taimiaineiston vientiä kolmansiin maihin eivätkä

vähäistä paikallista markkinointia. Vain niin sanotut akkreditoituiden taimiaineiston toimittajat saavat markkinoida direktiiveissä tarkoitettua taimiaineistoa.

Akkreditoinnin myöntämisen edellytyksenä on, että taimiaineiston toimittaja varmistaa, että hänen markkinoimansa taimiaineisto täyttää direktiivien vaatimukset. Säännösten mukaan tuottaja voi itse järjestää tuotannon laadunvarmistuksen tai hän voi käyttää siinä apunaan akkreditoitua taimiaineiston toimittajaa. Myös viranomaisen voi suorittaa laadunvarmistuksen. Taimiaineiston tuottajan suorittamasta tuotannon laadunvarmistuksesta on annettu säännökset neuvoston direktiivien nojalla annetuissa komission täytäntöönpanodirektiiveissä. Niiden mukaan laadunvarmistuksen järjestämistä varten on selvitettävä tuotantomenetelmän kriittiset kohdat sekä järjestettävä menettely laadun varmentamiseksi. Jos tuotannosta otetaan näytteitä ennen markkinointia, ne on lisäksi tutkittava viranomaisen akkreditoimassa laboratoriossa.

Valvontaviranomaisen on akkreditoitava toimittaja todettuaan, että tämän tuotantomenetelmät ja -laitokset täyttävät direktiivissä asetetut vaatimukset ottaen huomioon toiminnan luonteen. Valvontaviranomaisen on tarkastettava toimittajat vähintään kerran vuodessa sen varmistamiseksi, että toiminta vastaa direktiivin vaatimuksia. Akkreditointi on uusittava, jos toimittaja ryhtyy harjoittamaan muuta direktiivien piiriin kuuluvaa toimintaa.

Tuotannon järjestämisestä on komission täytäntöönpanodirektiiveissä annettu kasvija-jiryhmittäin tuotanto-ohjelmat, joissa määrätään tuotannon olosuhteita koskevista vaatimuksista (taimiaineiston laatuvaatimukset) sekä toimittajan laatimasta asiakirjasta, joka on liitettävä taimiaineistoon sitä markkinoitaessa (taimitodistus). Tuotanto-ohjelmien liitteissä on lueteltu ne kasvintuhoajat, jotka alentavat taimiaineiston laatua ja käyttökel- pouisuutta ja joita tuotannossa ja taimiaineis- tossa ei saa esiintyä. Markkinoitavan taimi- aineiston tulee pääsääntöisesti olla perinnöl- liseltä laadultaan eli lajiltaan ja lajikkeeltaan tunnettua ja taattua. Sen tulee täyttää myös ulkoista laatua koskevat vaatimukset eikä siinä saa olla käyttöarvoa alentavia vikoja tai heikkouksia. Taimiaineiston tulee täyttää myös kasvien terveydelle asetetut taimi- aineistodirektiiveissä ja kasvien tai kasvituo- teiden haitallisten organismien yhteisöön

kulkeutumisen ja siellä leviämisen estämi- seen liittyvistä suojatoimenpiteistä annetussa neuvoston direktiivissä (77/93/ETY) mää- rätty vaatimukset. Hedelmäkasvien taimi- aineistoa saa tuottaa ja markkinoida niin sa- nottuna CAC (Conformitas Agraria Com- munitatis) vähimmäisvaatimukset täyttävänä aineistona tai virallisesti varmennettuna tuo- tantona. Vihanneskasvien taimiaineistoa saa- daan markkinoida vain lajikenimellä varus- tettuna. Euroopan unionin alueella saa mark- kinoida vain vihanneskasvien lajikeluette- loon merkittyjen lajikkeiden taimiaineistoa. Vihanneskasvien lajikeluettelosta on säädetty vihannesten siementen pitämisestä kaupan annetussa neuvoston direktiivissä (70/458/ETY).

Koristekasvien taimiaineistoa koskee neu- voston direktiivi (98/56/EY) koristekasvien lisäysaineiston pitämisestä kaupan, jonka sisältöä ja eroja kahteen muuhun taimiaineis- todirektiiviin verrattuna selostetaan jäljem- pänä.

Uusi koristekasvidirektiivi

Euroopan yhteisöjen komissio antoi neu- vostolle joulukuussa 1997 ehdotuksen neu- voston direktiiviksi koristekasvien lisäysai- neiston pitämisestä kaupan. Komission ehdo- tus liittyy vuonna 1996 käynnistettyyn niin sanottuun SLIM -aloitteeseen sisämark- kinalainsäädännön yksinkertaistamisesta (Simple Legislation for the Internal Market). Koristekasvien markkinointidirektiivi valit- tiin SLIM -koehankkeeseen, koska jäsenval- tioilla oli ollut ongelmia koristekasvien ja niiden lisäysaineiston pitämisestä kaupan annetun neuvoston direktiivin (91/682/ETY) täytäntöönpanossa.

Uusi koristekasvidirektiivi eroaa merkittä- västi vastaavista vihannes- ja hedelmäkas- vien taimiaineiston markkinointidirektiiveis- tä. Direktiivin soveltamisalaa on laajennettu koskemaan kaikkien koristekasvisukujen ja -lajien lisäysaineiston tuottamista ja mark- kinointia ammattimaisille koristekasvien tuottajille. Se ei koske kuluttajille myytäviä koristekasveja, vaan ainoastaan lisäysaineis- toa kuten siemeniä, juurakoita ja sipuleita. Lisäysaineiston tulee täyttää tietyt yleisesti määritellyt laatua ja kasvinterveyttä koskevat vaatimukset. Komissio voi antaa tarkempia säännöksiä taloudellisesti merkittäviksi kat- sottavien lajien lisäysaineistojen koskevista vaatimuksista.

Jäsenvaltio voi pyynnöstä ja tietyin edellytyksin kokonaan tai osittain vapautua noudattamasta direktiivin vaatimuksia tiettyjen sukujen tai lajien sellaisen lisäysaineiston osalta, jonka tuotannolla on vähäinen taloudellinen merkitys jäsenvaltion alueella. Jäsenvaltion ei siten tarvitse välttämättä ylläpitää valvontaorganisaatiota sellaisille koristekasvien lisäysaineistoille, joita sen alueella ei normaalisti tuoteta tai markkinoida.

Toimittajan akkreditointivaatimuksesta on luovuttu ja sen sijaan on tullut rekisteröintivaatimus. Taimiaineiston toimittaja vastaa edelleenkin siitä, että taimiaineisto täyttää direktiivin vaatimukset. Vain ammattimaiset toimittajat on rekisteröitävä, mutta jäsenvaltio vastaa siitä, että kaikki sen alueella markkinoitava koristekasvien lisäysaineisto on direktiivin vaatimusten mukaista. Valvontaviranomaisen suorittamasta valvonnasta ei tarkemmin säädetä direktiivissä.

Direktiivin nojalla annettujen komission täytäntöönpanosäännösten mukaan (komission direktiivi 1999/68/EY) markkinoitavan koristekasvien taimiaineiston tulee perinnöllisen laadun osalta olla varustettu lajikenimellä tai kasviryhmän nimellä. Jos markkinoinnissa käytetään kasviryhmän nimeä, toimittajan tulee kuvata ja mainita kasviryhmän nimi niin, että tällaista taimiaineistoa ei sekoiteta lajikkeelliseen aineistoon. Komissio on antanut myös tarkemmat säännökset toimittajan laatimasta asiakirjasta, joka on liitettävä taimiaineistoon sitä markkinoitaessa (taimitodistus).

Vaikka direktiivin soveltamisala on laajennettu koskemaan kaikkien koristekasvisukujen ja -lajien lisäysaineistoa, komissio on kuitenkin pitänyt edelleen voimassa kumotun koristekasvidirektiivin nojalla antamaansa täytäntöönpanopäätösdirektiivin (93/49/ETY) sisältyvän liitteen, jossa on lueteltu 16 suvun tai lajin kasvintuhoojat, jotka alentavat taimiaineiston laatua ja käyttökelpoisuutta ja joita tuotannossa ja taimiaineistossa ei saa esiintyä. Tämän liitteen käsittely on edelleen kesken komission pysyvissä koristekasvien ja niiden lisäysaineistoa koskevassa komiteassa.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tarkoituksena on tehdä taimiaineistolakiin EY:n koristekasvien taimiaineistodirektiivin muuttamisesta johtuvat lain

säännösten selkeyttämistä koskevat muutokset. Samalla lakia tarkistettaisiin uuden perustuslain ja eräiden muiden yleislainsäädännön muutosten vaatimusten mukaiseksi. Lisäksi tarkoituksena on selkeyttää ja ajanmukaistaa lainsäädännön viranomais- ja valvontajärjestelmää.

EY:n koristekasvien taimiaineistoa koskeva direktiivi uudistettiin vuonna 1998. Uudistuksen tavoitteena oli lainsäädännön yksinkertaistaminen sekä erityisesti taimiaineiston tuottajan vastuun korostaminen taimiaineiston laadun ja terveyden edistämiseksi. Merkittävimmät muutokset uudistuksessa koskevat direktiivin soveltamisalaa, taimiaineiston toimittajille asetettuja vaatimuksia sekä taimiaineiston laatuvaatimuksia. Suomessa muutokset on pantu täytäntöön taimiaineistolain nojalla annetuilla maa- ja metsätalousministeriön päätöksillä. Muutosten vuoksi taimiaineistolaisissa taimiaineiston toimittajalle asetettuja vaatimuksia ehdotetaan kuitenkin selkeytettäväksi. Ehdotukset koskevat lain 3 §:ään sisältyvän taimiaineiston tuottamista ja markkinointia koskevan valtuutus- ja rekisteröintijärjestelmän muuttamista hyväksymis- ja rekisteröimisjärjestelmäksi. Asiallisesti järjestelmä säilyisi ennallaan ja muutokset koskevat lähinnä lain terminologian ja käsitteistön selkeyttämistä vastaamaan paremmin direktiiveissä tarkoitettua järjestelmää.

Uusi perustuslaki tuli voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2000. Lakiehdotusta laadittaessa on kiinnitetty erityistä huomiota perustuslain 18 §:ään, jossa säädetään elinkeinovapaudesta, 80 §:ään, joka sisältää säännökset norminantotasoi- ja -valtuuksista sekä 124 §:ään, jossa säädetään julkisen hallinto- tehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle. Perustuslain 80 §:n vaatimusten mukaisesti lain 4 §:ään ehdotetaan otettavaksi maa- ja metsätalousministeriön päätökseen tällä hetkellä sisältyvät varmennetun taimiaineiston tuottamista koskevat säännökset sekä lisättäväksi maa- ja metsätalousministeriölle annetut yksilöidyt valtuudet antaa tarkempia säännöksiä varmennetun taimiaineiston tuotannon järjestämisestä ja laadunvarmistuksesta. Lisäksi lain 3 ja 5 §:n valtuutussäännöksiä ehdotetaan täydennettäväksi ja 3 §:ssä säädettäväksi nykyistä yksityiskohtaisemmin taimiaineiston tuottamisen ja markkinoinnin edellytyksenä olevan hyväksymisen ja rekisteröinnin edellytyksistä perustuslain 18 §:stä johtuvien periaatteiden mukaisesti. Kaikissa

muutettavaksi ehdotetuissa säännöksissä valtuutussäännökset muutettaisiin vastaamaan perustuslaissa käytettyä terminologiaa. Laikiin ehdotetaan lisäksi tehtäviksi eräitä muita kansallisen yleislainsäädännön muuttamisesta aiheutuvia muutoksia. Nämä muutokset koskevat lainsäädännön valvontajärjestelmää ja muutoksenhakujärjestelmää.

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi myös lakiin sisältyviä valvontaviranomaisia ja valvontajärjestelmää koskevia säännöksiä. Kysymys on keskeisesti valvontaviranomaisten vastuusuhteiden, tehtävien ja työnjaon selkeyttämisestä sekä sääntelyn ajanmukaistamisesta. Ehdotusta laadittaessa on kiinnitetty erityistä huomiota valvonnassa käytettävien viranomaisorganisaation ulkopuolisten henkilöiden oikeudellisen aseman, tehtävien, valtuuksien ja velvollisuuksien määrittelemiseen perustuslain 124 §:stä aiheutuvien periaatteiden mukaisesti.

Ehdotuksen mukaan viranomaisorganisaatio säilyisi asiallisesti ennallaan, mutta sitä koskevia säännöksiä selkeytettäisiin. Päävastuullisena valvontaviranomaisena toimisi edelleen kasvintuotannon tarkastuskeskus. Tarkastuskeskus käyttäisi valvonnassa apunaan työvoima- ja elinkeinokeskusten maaseutuosastoja sekä valtuuttamia tarkastajia, joilla voimassa olevan lain terminologiasta poiketen tarkoitettaisiin ainoastaan viranomaisorganisaation ulkopuolisia henkilöitä. Lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja valvonta kuuluisi maa- ja metsätalousministeriölle. Valvonnan tehostamiseksi ehdotetaan tarkistettavaksi lain rangaistussäännöstä. Lisäksi kasvintuotannon tarkastuskeskukselle annettaisiin mahdollisuus tietyin edellytyksin antaa kirjallinen huomautus lainsäädännön rikkomisesta. Viranomaiset voisivat vaikuttaa lainsäädännön noudattamiseen myös julkaisemalla valvonnan tulokset.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole merkittäviä taloudellisia

vaikutuksia eikä vaikutusta hallinnon organisaatioon. Esityksellä ei myöskään ole ympäristövaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä kasvin- tuotannon tarkastuskeskuksen kanssa. Laki- ehdotuksen valmistelun yhteydessä on kuultu maa- ja elinkeinotuottajien sekä taimiaineiston tuotantoa ja markkinointia harjoittavien elinkeinonharjoittajien edustajia.

Esityksestä on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, kauppa- ja teollisuusministeriöltä, Etelä-Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskuksen maaseutuosastolta, Varsinais-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskuksen maaseutuosastolta, Kymen työvoima- ja elinkeinokeskuksen maaseutuosastolta, kasvintuotannon tarkastuskeskukselta, maaseutuelinkeinojen valituslautakunnalta, Maatalouden tutkimuskeskukselta, Tullihallitukselta, Maa- ja metsätaloustuottajien Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbundilta, Maaseutukeskusten liitto ry:ltä, Kaupan Keskusliitto ry:ltä, Kauppapuutarhaliitolta, Puutarhaliitolta, Hedelmän- ja Marjanviljelijäin liitolta, Taimistoviljelijät ry:ltä, Viherympäristöliitolta, Siemenkauppiaitten yhdistys ry:ltä, Kesko Oy:ltä ja Oy Schetelig Ab:ltä.

Lausunnonantajat ovat yleisesti suhtautuneet esitykseen myönteisesti ja pitäneet lakiehdotukseen sisältyviä muutosehdotuksia tarkoituksenmukaisina. Lausunnoissa esitetyt yksityiskohtaiset kehittämissuhteet on pyritty mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon esitystä viimeisteltäessä. Erityistä huomiota on kiinnitetty oikeusministeriön esittämiin näkökohtiin koskien uuden perustuslain norminantotasoille ja sääntelyn täsmällisyydelle asettamia vaatimuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

3 §. *Taimiaineiston toimittajan hyväksymisen ja rekisteröinti.* Voimassa olevan lain 3 § sisältää säännökset taimiaineiston toimittajan valtuuttamisesta ja rekisteröinnistä. Kysymyksessä on ennakkoluvun luonteinen järjestely, jossa taimiaineistoa saa markkinoida, markkinointia varten tuottaa, varastoida ja maahantuoda vain viranomaisen valtuuttama ja rekisteröimä taimiaineiston toimittaja. Edellytyksenä valtuuttamiselle ja rekisteröinnille on, että toimittaja on järjestänyt toimintansa laadunvarmistuksen ja että viranomaisen voi valvoa toimintaa. Maa- ja metsätalousministeriölle on annettu valtuutus antaa tarkempia määräyksiä valtuuttamisesta ja rekisteröinnistä. Kyseiset määräykset on annettu asiaa koskevalla maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä taimiaineiston toimittajan valtuuttamisesta ja taimiaineistorekisteristä (maa- ja metsätalousministeriön määräyskokoelma nro 76/1994) muutoksineen.

EY:n uudessa koristekasvidirektiivissä taimiaineiston toimittajan valtuuttamista koskevasta vaatimuksesta on luovuttu ja se on korvattu rekisteröintivaatimuksella, joka jo tällä hetkellä sisältyy taimiaineistolakiin. Todennäköistä on, että myös muita taimiaineistodirektiivejä tullaan myöhemmin kehittämään samaan suuntaan. Tämän vuoksi ja koska myös hedelmä-, marja- ja vihanneskasvien taimiaineiston osalta kysymys on tosiasiallisesti pikemminkin järjestelmään hyväksymisestä kuin valtuuttamisesta oikeudellisessa mielessä, pykälässä ehdotetaan valtuuttamisen sijasta edellytettäväksi toimittajan hyväksymistä ennen rekisteriin merkitsemistä. Hyväksymistä voidaan edellyttää edelleen myös koristekasvien taimiaineiston toimittajilta, mutta hyväksymisen edellytykset toimittajan laadunvarmistuksen suhteen ovat uuden koristekasvidirektiivin mukaan väljemmät.

Hyväksymis- ja rekisteröimisjärjestelmän perusteista ehdotetaan säädettäväksi nykyiseen tapaan pykälän 1 momentissa. Säännökset ehdotetaan muotoiltavaksi niin, että hyväksymis- ja rekisteröintivaatimus koskisi nykyiseen tapaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella tarkemmin säädettyä taimiaineistoa. Tarve alemmanasteiseen sääntelyyn johtuu siitä, että EY:n hedelmä- ja

jakasvien sekä vihanneskasvien taimiaineistoa koskevilla direktiiveillä on lueteltu ne suvut ja lajit, joita direktiivit koskevat, ja kyseiset luettelot on sisällytettävä kansalliseen lainsäädäntöön. Koristekasvien taimiaineistoa koskevassa direktiivissä vastaavaa luetteloa ei ole, vaan direktiivi koskee kaikkea taimiaineistoa. Luetteloilla ei ole Suomen kannalta käytännön merkitystä, koska Suomessa myös kaikki hedelmä-, marja- ja vihanneskasvien määrällisesti ja taloudellisesti merkittävä tuotanto sisältyy luetteloissa mainittuihin sukuihin ja lajeihin ja kuuluu näin ollen myös hyväksymis- ja rekisteröimisjärjestelmän piiriin. Koska kysymyksessä ovat hyvin yksityiskohtaiset, suoraan direktiiveistä täytäntöön pantavat luettelot, täytäntöönpanovaltuus on perusteltua antaa maa- ja metsätalousministeriölle. Perustuslaista johtuvien periaatteiden mukaisesti valtuus ehdotetaan kuitenkin rajattavaksi EY:n taimiaineistosäännösten täytäntöönpanoon. Tällä hetkellä luettelot sisältyvät maa- ja metsätalousministeriön asianomaisiin päätöksiin.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännökset hyväksymisen ja rekisteröinnin edellytyksistä. Uuden perustuslain vaatimusten huomioon ottamiseksi edellytyksistä ehdotetaan säädettäväksi nykyistä yksityiskohtaisemmin lain tasolla. Ehdotetun momentin mukaan hyväksymisen ja rekisteröinnin edellytyksenä olisi nykyiseen tapaan se, että toimittaja on järjestänyt toimintansa laadunvarmistuksen. Laadunvarmistuksen tavoitteena on, että taimiaineisto täyttää sille asetetut terveys-, aitous- ja muut laatuvaatimukset. Toiseksi, toimittajalla olisi oltava toiminnan asianmukaiseen harjoittamiseen tarvittavat tuotanto- ja toimitilat, ja kolmanneksi rekisteriin merkittävässä toimintayksikössä tulisi olla taimiaineistolain säännösten noudattamisesta vastaava henkilö. Viimeksi mainitut säännökset sisältyvät tällä hetkellä asiaa koskevaan maa- ja metsätalousministeriön päätökseen, josta ne ehdotetaan siirrettäväksi lakiin. Tarkemmat säännökset hyväksymisen ja rekisteröinnin perusteista, esimerkiksi toiminnan laadunvarmistuksen järjestämisestä yhteisön taimiaineistodirektiivin mukaisesti (ks. yleisperustelujen jakso 1.3.), antaisi pykälän 3 momentin mukaan edelleen maa- ja metsätalousministeriö. Kyseiset valtuudet ovat välttämättömiä hyväksymistä ja

rekisteröintiä koskevien yksityiskohtaisten säännösten pitämiseksi yhteisöläinsäädännön ja käytännön tarpeita vastaavina. Sääntely, joka koskee teknisluonteisia yksityiskohtia, on tarkoituksenmukaista toteuttaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksilla. Perustuslain säännösten huomioon ottamiseksi valtuus rajattaisiin selkeästi asianomaisten yhteisösäännösten täytäntöönpanoon.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi hyväksymisen ja rekisteröinnin hakemisesta ja sitä koskevasta päätöksenteosta. Ehdotuksen mukaan hyväksymistä ja rekisteröintiä haetaan kasvintuotannon tarkastuskeskukselle osoitetulla hakemuksella, joka toimitetaan asianomaiselle työvoima- ja elinkeinokeskukselle. Työvoima- ja elinkeinokeskus tekee päätöksen toimittajan hyväksymisestä ja merkitsemisestä rekisteriin. Rekisteriä pitää pykälän 1 momentin mukaan kasvintuotannon tarkastuskeskus. Kaikki 4 momenttiin ehdotetut säännökset sisältyvät tällä hetkellä asiaa koskevaan maa- ja metsätalousministeriön päätökseen, mutta keskeisinä järjestelmää koskevinä säännöksinä ne ehdotetaan siirrettäväksi lakiin. Hakemusmenettelyä koskevia säännöksiä on kuitenkin edelleen tarpeen tarkentaa teknisluonteisesti maa- ja metsätalousministeriön säännöksillä 4 momenttiin otettavan valtuutuksen perusteella. Pykälän 5 momentin mukaan taimiaineiston toimittajan olisi ilmoitettava kirjallisesti kasvintuotannon tarkastuskeskukselle toimintansa aloittamisesta, lopettamisesta ja toiminnassa tapahtuvista muutoksista.

3 a §. *Rekisteritiedot ja niiden käsittely.* Perustuslain 10 §:n 1 momenttiin sisältyvien henkilötietojen suojaa koskevien vaatimusten huomioon ottamiseksi lakiin lisättäväksi ehdotettuun uuteen 3 a §:ään ehdotetaan otettavaksi 3 §:ssä tarkoitettujen rekisterin tietosisältöä ja tietojen säilytysaikaa koskevat säännökset, joista tulee säätää lain tasolla. Koska rekisteriä voidaan tietosisällöltään pitää henkilötietolaisissa (523/1999) tarkoitettuna henkilörekisterinä, henkilötietojen suojan osalta pykälässä ehdotetaan muutoin viitattavaksi henkilötietojen suojaa koskevaan lainsäädäntöön. Tietojen luovuttamisen osalta viitattaisiin myös julkisuuslainsäädäntöön. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä rekisteröinnistä pykälään otetun valtuutuksen nojalla.

4 §. *Taimiaineiston tuotanto.* Pykälä koskee markkinoitavan taimiaineiston tuottami-

selle maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä asetettavia ehtoja ja vaatimuksia. Säännöksen mukaan nämä ehdot ja vaatimukset voivat koskea taimiaineiston perinnöllistä ja ulkoista laatua sekä kasvinterveyden turvaamista. Pykälän nojalla koristekasvien, hedelmä- ja marjakasvien sekä vihanneskasvien taimiaineiston laatuvaatimuksista on annettu määräykset maa- ja metsätalousministeriön kasvilajikohtaisilla päätöksillä. Päätösten mukaan koristekasvien sekä hedelmä- ja marjakasvien taimiaineistojen tuotanto voidaan lisäksi järjestää virallisesti valvottuna ja varmennettuna tuotantona, jonka järjestämisestä ja laadunvarmistuksesta ministeriö päättää.

Pykälään tällä hetkellä sisältyvät valtuutukset alemmanasteisten säännösten antamiseen eivät näyttäisi kaikilta osin vastaavan uuden perustuslain vaatimusta valtuutussäännösten täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta. Tämä koskee erityisesti varmennetun taimiaineiston tuottamista, jota koskeva yleinen säännös ehdotetaan siirrettäväksi ministeriön päätöksistä pykälän 2 momenttiin. Lisäksi 2 momentissa ehdotetaan maa- ja metsätalousministeriölle annettavaksi valtuus antaa tarkempia säännöksiä varmennetun taimiaineiston tuotannon järjestämisestä ja laadunvarmistuksesta. Myös pykälän 1 momentin sanamuoto muutettaisiin perustuslaissa käytetyn terminologian mukaiseksi. Kaikki pykälään sisältyvät valtuudet koskevat norminantoa niin teknisluonteisista taimiaineiston laadusta ja tuotannon järjestämisestä koskevista yksityiskohdista, että valtuudet on tarkoituksenmukaista antaa maa- ja metsätalousministeriölle.

5 §. *Taimiaineiston markkinointi.* Pykälä sisältää säännökset maahantuotavan, Suomessa markkinoitavan sekä Euroopan talousalueelle vietävän taimiaineiston laatuvaatimuksista ja taimitodistuksesta. Pykälään sisältyviä valtuutussäännöksiä ehdotetaan täsmennettäväksi ja täydennettäväksi perustuslain vaatimusten mukaisesti ja samalla säännösten sanamuoto ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan uuden perustuslain terminologiaa. Pykälän valtuutussäännökset edellyttävät tarkentamista erityisesti taimiaineiston laadun ja terveyden varmistamiseksi tarpeellisten maahantuontivalvontaa sekä taimiaineiston pakkausvaatimuksia koskevien säännösten antamiseksi.

Asiasisällöltään ehdotettujen valtuutussäännösten perusteella annettavat alemmanastei-

set säännökset, jotka sisältävät pääosin EY:n säädösten edellyttämiä teknisluonteisia taimiaineiston laatua, kasvinterveyttä, merkintöjä ja pakkaamista koskevia vaatimuksia, on tarkoituksena säilyttää ennallaan.

7, 7 a ja 7 b §. *Yleinen ohjaus ja valvonta. Valvontaviranomaiset. Valtuutetut tarkastajat.* Pykälät sisältävät säännökset lain täytäntöönpanosta ja valvonnasta huolehtivista viranomaisista. Ehdotus vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 7 §:ään sisältyviä toimivaltaisia viranomaisia koskevia säännöksiä, mutta viranomaisten vastuusuhteita, tehtäviä ja työnjakoa on pyritty selkeyttämään ja saattamaan vastaamaan paremmin käytännön toimintaa. Sääntelyn selkeyttä ehdotetaan lisäksi kehitettäväksi säädösteknisesti niin, että yleisiä ohjaustehtäviä, varsinaisia valvontaviranomaisia ja viranomaisorganisaation ulkopuolella toimivia valtuutettuja tarkastajia koskevat säännökset erotettaisiin omiin pykäliinsä.

Ehdotetussa 7 §:ssä säädettäisiin taimiaineistolain täytäntöönpanon yleisestä ohjauksesta ja valvonnasta, joka kuuluisi maa- ja metsätalousministeriölle, kuten nykyisin. Säännöksen sanamuotoa ehdotetaan teknisluonteisesti tarkistettavaksi. Täytäntöönpano sisältäisi myös valvontatoimen ohjauksen ja valvonnan.

Uusi 7 a § sisältäisi lainsäädännön varsinaisia valvontaviranomaisia koskevat säännökset. Valvontaviranomaisia koskeva työnjako on tarkoituksena säilyttää ennallaan, mutta vastuusuhteet kirjattaisiin säännökseen nykyistä selkeämmin. Päävastuullisena täytäntöönpano- ja valvontaviranomaisena toimisi edelleen kasvintuotannon tarkastuskeskus, joka vastaisi lainsäädännön valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä. Voimassa olevassa laissa käytetystä kasvintarkastusviranomaisen nimityksestä luovuttaisiin, koska sillä on käytännössä tarkoitettu kasvintuotannon tarkastuskeskusta, joka toimii myös kasvinsuojelulain mukaisena valvontaviranomaisena. Tarkastuskeskus käyttäisi valvonnassa apunaan työvoima- ja elinkeinokeskusten maaseutuosastoja.

Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen päävastuu valvontatoiminnasta tarkoittaa sitä, että muut valvontaan osallistuvat viranomaiset ja henkilöt hoitavat valvontatehtäviään kasvintuotannon tarkastuskeskuksen ohjauksessa tai sen kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti. Työvoima- ja elinkeinokeskusten osalta tämä tapahtuu vuosittain tehtävissä

tulosopimuksissa, joiden tekemiseen tarkastuskeskus on käytännössä valtuutettu ministeriöiden ja keskusten välisissä tulosopimuksissa. Sopimuksia täydentävät kasvintuotannon tarkastuskeskuksen vuosittain laatimat valvontasuunnitelmat, joiden tulisi sisältää valvonnan järjestämisen yleiset periaatteet ja tavoitteet sekä vuosittain asetettavat valvonnan painopistealueet valvontasuunnitelmineen. Työvoima- ja elinkeinokeskuksista annetun lain (823/1997) 2 §:n 2 momentin mukaan keskus toimii eri hallinnonalojen tehtäviä hoitaessaan asianomaisen ministeriön ohjauksessa ja valvonnassa, minkä lisäksi keskus on sen keskushallinnon viraston tai laitoksen ohjauksessa ja valvonnassa, jonka toimialaan kuuluvia tehtäviä se on säädetty tai määrätty hoitamaan.

Uuden 7 b §:n mukaan kasvintuotannon tarkastuskeskus käyttäisi työvoima- ja elinkeinokeskusten lisäksi valvonnassa apunaan valvontatehtävään kirjallisesti valtuuttamiaan tarkastajia, jotka toimisivat virkavastuulla tarkastuskeskuksen valvonnassa. Valtuutetun tarkastajan käsitettä ehdotetaan voimassa olevaan lakiin verrattuna muutettavaksi niin, että valtuutetulla tarkastajalla tarkoitettaisiin muutoksen jälkeen vain viranomaisorganisaation ulkopuolisia henkilöitä. Tällä hetkellä myös kasvintuotannon tarkastuskeskuksen ja työvoima- ja elinkeinokeskusten taimiaineistovalvontaan osallistuvat virkamiehet on käytännössä valtuutettu tekemään valvontatehtäviä. Tätä ei ole pidettävä tarpeellisena, koska heidän valvontavaltuutensa perustuu toimintaan viranomaisen palveluksessa ja sitä kautta laissa säädettyihin valvontaviranomaisen tehtäviin ja valtuuksiin. Kasvintuotannon tarkastuskeskus vastaisi valtuutettujen tarkastajien pätevyydestä tehtäviinsä. Käytännössä valtuutusten sisältö sekä tarkastajien pätevyysvaatimukset ja muut ehdot voivat vaihdella tarkastus- tai muun valvontatehtävän, tarkastajan toimialueen ja/tai sijaintipaikan ja muiden vastaavien tekijöiden mukaan. Valtuutettujen tarkastajien esteellisyys sovellettaisiin hallintomenettelylakia ja heitä koskisivat kielilainsäädännön velvoitteet (kielilaki 148/1992 sekä saamen kielien käyttämisestä viranomaisissa annettu laki 516/1991).

Valtuutettujen tarkastajien käyttäminen valvontatehtävissä on käytännössä edelleen välttämätöntä tarkastus- ja valvontatoiminnan erityisluonteen sekä joustavuuden ja tehokkuuden vuoksi. Toiminta saattaa edellyt-

tää kiireellisiä toimenpiteitä, toimialueena on koko maa ja toiminta voi olla tiukasti aika-tauluun sidottua. Viranomaisorganisaation laajentamista kattamaan koko kyseistä toimintaa ei ole pidettävä nykytilanteessa tarkoituksenmukaisena ja se vaatisi joka tapauksessa laajoja organisatorisia muutoksia ja huomattavia voimavaroisäyksiä viranomaistoimintaan. Käytännössä valtuutettuina tarkastajina toimivat useimmiten maaseutukeskusten neuvijat.

8 §. *Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus.* Pykälän 1 momentti sisältää säännökset valvontaviranomaisten sekä valtuutettujen tarkastajien valtuuksista tarkastuksia suoritettaessa. Säännös vastaa pääosin voimassa olevaa lainsäädäntöä. Tarkastusten suorittaminen voi edellyttää muun muassa pääsyä viljelyksille ja tiloihin, joissa lain piiriin kuuluvaa toimintaa harjoitetaan, sekä näiden tarkastamista. Lisäksi valvonnassa tulisi voida tarkastaa taimiaineistoa ja kuljetusvälineitä sekä täydennyksenä nykyisiin säännöksiin myös elinkeinonharjoittajan kirjanpitoa. Valvonnassa tulisi edelleen myös voida ottaa maksutta tarpeellisia näytteitä valvontaa varten.

Tarkastusoikeutta ehdotetaan voimassa olevaan lakiin verrattuna rajattavaksi kotirauhan piirissä. Ehdotuksen mukaan tarkastus tai näytteenotto saataisiin toimittaa kotirauhan piirissä vain, jos on perusteltua syytä epäillä jonkun syyllistyneen ehdotetussa laisissa rangaistavaksi säädettyyn menettelyyn. Rajaus on perusteltu etenkin viranomaisorganisaation ulkopuolella toimivien valtuutettujen tarkastajien tarkastusoikeuden suhteen, mutta pitemmälle ulottuvia valtuuksia ei ole katsottu tarpeelliseksi antaa myöskään lain valvontaviranomaisille.

Pykälän 2 momentti sisältäisi edelleen säännökset lain mukaisten tarkastusten ja valvonnan edellyttämästä valvontaviranomaisten ja valtuutettujen tarkastajien tiedonsaantioikeudesta. Oikeus olisi nykyiseen tapaan rajattu valvontaa varten tarpeellisiin tietoihin ja asiakirjoihin, jotka taimiaineiston toimittajan olisi pyydettäessä annettava viranomaisille ja valtuutetuille tarkastajille.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan voimassa olevan lain mukaisesti, että valvontaviranomainen voisi tarvittaessa saada virka-apua säännöksessä mainituilta muilta viranomaisilta lainsäädännön mukaisten tehtävien suorittamiseen. Valtuutetuilla tarkasta-

jilla ei olisi oikeutta virka-avun saamiseen, vaan virka-apupyynnöstä päättäisivät valvontaviranomaiset. Säännös vastaa asiasisällöltään nykyistä sääntelyä ja käytäntöä.

9 §. *Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen.* Pykälän sisältö vastaa voimassa olevaa lakia. Säännökseen sisältyvää pykäläviitasta tulisi muuttaa johtuen lain täytäntöönpanoon ja valvontaan osallistuvia viranomaisia koskevista säädösteknisistä muutosehdotuksista.

9 a §. *Valvonnan tulosten julkaiseminen.* Valvontakeinojen kehittämiseksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi valvonnan tulosten julkaisemista koskeva säännös. Tulosten julkaisemisella pyritään lisäämään toiminnan avoimuutta ja tehostamaan valvontaa. Yksityiskohtaisemmat menettelysäännökset tulosten julkaisemisesta ehdotetaan annettavaksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

10–12 §. *Kielto. Hävittämis- ja maastavientimääräys. Rekisteristä poistaminen.* Pykälissä säädetään valvontaviranomaisten mahdollisuuksista taimiaineiston markkinointia ja maahantuontia koskevien kieltojen asettamiseen, hävittämis- ja maastavientimääräysten antamiseen kielto tapauksissa sekä rekisteristä poistamiseen lainsäädännön rikkomistapauksissa. Valvontaviranomaisia ja valtuutettuja tarkastajia koskevan käsitteistön uudelleenmäärittelyyn sekä rekisterinpitoa koskevien säännösten selkeyttämiseen liittyen pykälisiin tulisi tehdä kyseisiin pakkojen ja seuraamusten käyttämiseen valtuutettuja tahoja koskevat tarkistukset. Ehdotukset vastaavat asiasisällöltään voimassa olevaa lakia.

Ehdotuksen mukaan lain 10 §:n 1 momentissa tarkoitettua taimiaineiston erää koskevan markkinointi- tai maahantuontikiellon sekä hävittämis- ja maastavientimääräyksen kielletylle erälle voisi antaa kasvintuotannon tarkastuskeskus ja työvoima- ja elinkeinokeskus. Rekisteristä poistamisesta päättäisi työvoima- ja elinkeinokeskus, joka ehdotetun 3 §:n mukaan päättää myös taimiaineiston toimittajan hyväksymisestä ja merkitsemisestä rekisteriin.

Voimassa olevan lain 10 §:n 4 momentti sisältää kieltopäätösten täytäntöönpanoa koskevan säännöksen, jonka mukaan päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen kiellä päätöksen täytäntöönpanoa tai määrää sitä keskeytettäväksi. Lähes samansisältöinen säännös sisältyy lain 16 §:n 2 momenttiin,

joten 10 §:n 4 momentti ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi.

14 §. *Rangaistussäännös.* Pykälä sisältää taimiaineistolainsäädännön rikkomista koskevat rangaistussäännökset. Säännökset vastaavat keskeisiltä osin voimassa olevia säännöksiä. Rangaistussäännöstä ehdotetaan kuitenkin eräiltä osin täydennettäväksi sekä selkeytettäväksi sanamuodoltaan. Muutokset koskevat taimiaineiston tuottamista ja markkinointia ilman 3 §:ssä ehdotettua hyväksymistä ja rekisteröintiä sekä lainsäädännön vaatimusten vastaisen taimiaineiston tuottamista, markkinointia, maahantuontia ja maastavientiä.

Pykälän 2 momentissa on säädetty lainsäädännön rikkomista koskevan tutkintapyyntönsä tekemisestä. Ehdotuksen mukaan ilmoituksen rikkomuksen saattamiseksi syyteharkintaan tekisi edelleen kasvintuotannon tarkastuskeskus, joka voisi jättää ilmoituksen tekemättä, jos rikkomus kokonaisuutena on olosuhteisiin nähden ilmeisen vähäinen. Uutena seuraamuksena ehdotetaan säädettäväksi, että kasvintuotannon tarkastuskeskus voisi ilmeisen vähäisen rikkomuksen kysymyksessä ollessa antaa rikkomuksesta kirjallisen huomautuksen ryhtymättä muihin säännöksessä tarkoitettuihin toimenpiteisiin ja samalla kehottaa rikkomuksen tekijää korjaamaan havaitut virheellisuudet. Ehdotuksen tarkoituksena on lisätä valvontaviranomaisten keinoja lainsäädännön noudattamisen valvomiseksi. Käytännössä valvontaviranomaisilla ei ole ollut käytettävissään riittävän tehokkaita keinoja säännösten vastaisen toiminnan lopettamiseksi sellaisissa tilanteissa, joissa kysymys ei ole syyteharkintaan saatettavasta rikkomuksesta.

15 §. *Maksut, palkkiot ja korvaukset.* Pykälä sisältää säännökset lakiin perustuvasta rekisteröinnistä ja viranomaisten lain nojalla suorittamista muista toimenpiteistä perittävistä maksuista sekä viranomaisorganisaation ulkopuolisille henkilöille maksettavista palkkioista ja kustannusten korvaamisesta. Säännöksiä ehdotetaan teknisuuteen tarkistettavaksi ottaen huomioon valtion maksupöytäkirjan (150/1992) säännökset sekä valtuutettujen tarkastajien käsitettä koskevat ehdotukset. Säännöksiin ei ole tarkoitusta tehdä asiasisältöisiä muutoksia, eikä muutoksilla siten ole vaikutusta valtion tuloihin tai menoihin.

16 §. *Muutoksenhaku.* Lain muutoksenhakujärjestelmää ehdotetaan muutettavaksi si-

ten, että lain nojalla tehdyistä kasvintuotannon tarkastuskeskuksen ja työvoima- ja elinkeinokeskuksen päätöksistä saisi jatkossa hakea muutosta maaseutuelinkeinojen valituslautakunnalta, joka on maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla toimiva riippumaton hallintotuomioistuintyyppinen viranomainen ja jonka päätöksistä saa hakea edelleen muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Valituslautakunnasta säädetään maaseutuelinkeinojen valituslautakunnasta annetussa laissa (1203/1992), jota on muutettu 1 päivästä maaliskuuta 1995 voimaan tulleella lailla. Voimassa olevassa laissa valitustie on ohjattu suoraan korkeimpaan hallinto-oikeuteen, mitä ei enää ole pidettävä perusteltuna ottaen huomioon hallintolainkäyttölainsäädännön uudistamisen.

Hallintolainkäyttölain (586/1996) 7 §:n mukaan pääsääntönä on, että valtioneuvoston alaisen viranomaisen päätöksestä valitetaan läänioikeuteen eli 1 päivästä marraskuuta 1999 hallinto-oikeuteen. Myös oikeusministeriö on maa- ja metsätalousministeriölle lakiehdotuksen valmisteluvaiheessa antamassaan lausunnossa (75/43/2000 OM) korostanut tarvetta maataloudellista tarkastustoimintaa koskeviin lakeihin sisältyvien muutostenhakujärjestelmien kehittämiseen vastaamaan sekä sisällöllisesti että organisatorisesti mahdollisimman pitkälle hallintolainkäyttölain mukaista järjestelmää. Esityksessä maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaa on kuitenkin tässä tapauksessa pidetty hallinto-oikeutta tarkoituksenmukaisempana valitustienä ottaen huomioon sen, että hallintolainkäyttö maataloushallinnon alalla edellyttää laajan kansallisen maatalouslainsäädännön tuntemuksen ohella myös EY:n asianomaisen lainsäädännön, erityisesti yhteisen maatalouspolitiikan tuntemusta. Yhteisöainsäädäntö kohdistuu tältä osin pääosin hallintolainkäyttöön päätöksentekoon. Taimiaineistolain mukaisille päätöksille on lisäksi luonteellisesti kiireellisyys eli jos valitusta ei voida käsitellä nopeasti, ei valituksen tekemisellä ole valittajan kannalta merkitystä. Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnalla on pitkä kokemus maatalousalan hallintolainkäytöstä. Valitusinstanssin hyvä substanssiasiantuntemus nopeuttaisi valitusten käsittelemistä. Taimiaineistolain muutoksenhakujärjestelmää tulisikin voida kehittää itsenäisesti ottaen huomioon kyseisiin asioihin liittyvät erityiset näkökohdat ja vaatimukset.

Valitusten käsittelyyn liittyvän lausunto-

menettelyn nopeuttamiseksi pykälän 1 momentissa ehdotetaan lisäksi, että valituskirjelmä voitaisiin toimittaa myös päätöksen tehneelle viranomaiselle, toisin sanoen kasvintuotannon tarkastuskeskukselle tai asianomaiselle työvoima- ja elinkeinokeskukselle, jonka olisi viipymättä lähetettävä valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa valituksesta valituslautakunnalle.

Pykälän 2 momentti sisältää säännöksen lain 10 §:n 1 momentissa tarkoitettujen taimiaineiston markkinointia koskevien kieltopäätösten välittömästä täytäntöönpanosta. Vastaava säännös sisältyy myös 10 §:n 4 momenttiin, joka kuitenkin koskee myös lain 10 §:n 2 momentissa tarkoitettuja viljelmän,

rakennuksen tai muiden tilojen käyttökieltoja. Kyseiset täytäntöönpanosäännökset ehdotetaan koottavaksi yhteen ja sisällytettäväksi 16 §:n 2 momenttiin, jolloin 10 §:n 4 momentin säännös voidaan tarpeettomana kumota.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

taimiaiaineistolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun taimiaiaineistolain (1205/1994) 10 §:n 4 momentti,

muutetaan 3—5 §, 7—9 §, 10 §:n 1 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 §:n 1 ja 2 momentti ja 14—16 §, sellaisina kuin niistä ovat 9 § laissa 666/1999 ja 14 § osaksi mainitussa laissa, sekä

lisätään lakiin uusi 3 a, 7 a, 7 b ja 9 a § seuraavasti:

3 §

Taimiaiaineiston toimittajan hyväksyminen ja rekisteröinti

Taimiaiaineistoa saa markkinoida, markkinointia varten tuottaa, varastoida ja maa-hantuoda vain sellainen taimiaiaineiston toimittaja, joka on hyväksytty ja merkitty kasvintuotannon tarkastuskeskuksen valvontaa varten pitämään rekisteriin. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään tarkemmin, sen mukaan kuin taimiaiaineiston tuottamista ja markkinointia koskevat Euroopan yhteisön säännökset edellyttävät, mitä taimiaiaineistoa hyväksymis- ja rekisteröinti-vaatimus koskee.

Hyväksymisen ja rekisteröinnin edellytyksenä on, että:

1) toimittaja on järjestänyt toimintansa laadunvarmistuksen;

2) toimittajalla on toiminnan asianmukaiseen harjoittamiseen tarvittavat tuotanto- tai toimitilat; sekä

3) rekisteriin merkittävässä toimintayksikössä on tämän lain säännösten noudattamisesta vastaava henkilö.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset taimiaiaineiston toimittajan hyväksymisen ja rekisteröinnin perusteista sen mukaan kuin taimiaiaineiston tuottamista ja markkinointia koskevat Euroopan yhteisön säännökset edellyttävät.

Hyväksymistä ja rekisteröintiä haetaan kasvintuotannon tarkastuskeskukselle osoitulla hakemuksella, joka toimitetaan työvoima- ja elinkeinokeskukselle. Päätöksen hyväksymisestä ja rekisteröinnistä tekee työvoima- ja elinkeinokeskus. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hyväksymistä ja rekisteröintiä koskevasta hakemusmenettelystä.

Taimiaiaineiston toimittajan on ilmoitettava

kirjallisesti kasvintuotannon tarkastuskeskukselle toimintansa aloittamisesta, lopettamisesta ja toiminnassa tapahtuvista muutoksista.

3 a §

Rekisteritiedot ja niiden käsittely

Rekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

1) taimiaiaineiston toimittajan nimi ja osoite sekä muut tarvittavat yhteystiedot;

2) toimipaikkojen osoitteet ja yhteystiedot;

3) taimiaiaineiston toimittajan toimiala ja tuotantosuoja;

4) edellä 3 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetun vastuullisen henkilön nimi;

5) numero, jolla taimiaiaineiston toimittaja on merkitty rekisteriin;

6) taimiaiaineiston toimittajan hyväksymisen ajankohta;

7) jäljempänä 10—14 §:n nojalla määrätyt kiellot, rangaistukset ja muut toimenpiteet.

Tiedot poistetaan rekisteristä kolmen vuoden kuluessa siitä, kun taimiaiaineiston toimittaja on ilmoittanut kasvintuotannon tarkastuskeskukselle toimintansa lopettamisesta.

Henkilötietojen keräämiseen ja tallettamiseen sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä henkilötietolaissa (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekisteröinnistä.

4 §

Taimiaiaineiston tuotanto

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää markkinoitavaksi tarkoitetun

taimiaineiston tuottamiselle ehtoja ja vaatimuksia, jotka koskevat taimiaineiston perinnöllistä ja ulkoista laatua sekä kasvien terveyden turvaamista.

Taimiaineiston tuotanto voidaan järjestää myös virallisesti valvottuna varmennettuna tuotantona. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset varmennetun taimiaineiston tuotannon järjestämisestä ja laadunvarmistuksesta.

5 §

Taimiaineiston markkinointi

Maahan tuotavan, Suomessa markkinoitavan sekä Euroopan talusalueelle viettävän taimiaineiston tulee täyttää taimiaineiston laatua ja kasvien terveyttä koskevat vaatimukset sen mukaan kuin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään ottaen huomioon Euroopan yhteisön taimiaineiston tuotantoa ja markkinointia koskevat säännökset sekä Suomea sitovat kansainväliset sopimukset.

Taimiaineiston laadun ja terveyden varmistamiseksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää, että maahan tuojan on etukäteen ilmoitettava tuotaviksi aiotuista taimiaineistoeristä valvontaviranomaiselle tai valtuutetulle tarkastajalle kasvintuotannon tarkastuskeskuksen antamien ohjeiden mukaisesti. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi säätää taimiaineiston maahantuontipaikat.

Taimiaineiston tulee olla varustettu taimitodistuksella, joka sisältää taimiaineiston käytön kannalta tarpeelliset tiedot. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset taimitodistuksessa ilmoitettavista tiedoista, taimitodistuksen muodosta ja merkintöjen tekemisestä. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa säännöksiä myös markkinoitavaksi tarkoitetun taimiaineiston pakkaamisesta.

3 luku

Valvonta

7 §

Yleinen ohjaus ja valvonta

Tämän lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja valvonta kuuluvat maa- ja metsäta-

lousministeriölle.

7 a §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa kasvin tuotannon tarkastuskeskus, joka käyttää valvonnassa apunaan työvoima- ja elinkeinokeskusten maaseutuosastoja.

7 b §

Valtuutetut tarkastajat

Sen lisäksi, mitä 7 a §:ssä säädetään, kasvintuotannon tarkastuskeskus käyttää valvonnassa apunaan valvontatehtävään kirjallisesti valtuuttamiaan tarkastajia, jotka toimivat tarkastuskeskuksen valvonnassa. Valtuutetut tarkastajat toimivat virkavastuulla.

Valtuutetun tarkastajan esteellisyys on sovelletaan, mitä hallintomenettelylain (598/1982) 10 §:ssä säädetään. Jos valtuutettu tarkastaja on estynyt suorittamasta tehtävänsä, kasvintuotannon tarkastuskeskus voi määrätä jonkun muun tilapäisesti suorittamaan hänen tehtäviään.

Valtuutetun tarkastajan on tarkastusta suorittaessaan kiinnitettävä huomiota siihen, että taimiaineiston toimittaja voi esittää tarkastajalle omat näkemyksensä äidinkielellään suomeksi, ruotsiksi tai saameksi. Jos taimiaineiston toimittaja ei osaa kielilain (148/1992) mukaan käytettävää kieltä, tarkastajan on huolehdittava siitä, että tarkastus toimitetaan huolehtimalla hallintomenettelylain 22 §:n mukaisesti tarvittavasta tulkitsemisesta tai kääntämisestä.

8 §

Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisilla ja valtuutetuilla tarkastajilla on oikeus valvontaa varten tarkastaa taimiaineistoa, viljelmiä, viljelypaikkoja, taimiaineiston tuotanto- ja pakkaustiloja, varastointi- ja myyntipaikkoja sekä kuljetusvälineitä ja taimiaineiston toimittajan kirjanpitoa sekä ottaa maksutta tarpeellisia näytteitä taimiaineistosta. Kotirauhan piirissä tarkastus tai näytteenotto saadaan toimittaa

vain, jos on perusteltua syytä epäillä jonkun syyllistyneen tässä laissa rangaistavaksi säädettyyn menettelyyn.

Valvontaviranomaisilla ja valtuutetuilla tarkastajilla on oikeus saada tässä laissa tarkoitettua tarkastusta ja valvontaa varten tarpeelliset tiedot ja asiakirjat taimiaineiston toimittajalta.

Poliisi-, tulli- ja paloviranomaiset ovat velvollisia tämän lain mukaisten valvontaviranomaisten pyynnöstä antamaan valvontaviranomaisille virka-apua tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisten tehtävien suorittamisessa.

9 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön liike- tai ammatillisalaisuudesta tai taloudellisesta asemasta luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle pakkokeinolain (450/1987) 5 luvun 1 §:ssä tarkoitettuna rikoksen selvittämiseksi sekä tämän lain 7 ja 7 a §:ssä tarkoitetuille viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.

9 a §

Valvonnan tulosten julkaiseminen

Kasvintuotannon tarkastuskeskus julkaisee valvonnan tulokset. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset valvonnan tulosten julkaisemisesta.

10 §

Kielto

Valvontaviranomainen voi kieltää Euroopan talousalueelta peräisin olevan taimiaineiston erän markkinoinnin sekä Euroopan talousalueen ulkopuolisesta valtiosta peräisin olevan erän markkinoinnin tai maahantuonnin, jos taimiaineisto, sen pakkaaminen tai sitä koskevat merkinnät eivät täytä niille tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä asetettuja vaatimuksia.

11 §

Hävittämis- ja maastavientimääräys

Jos taimiaineiston markkinointi tai maahantuonti on kielletty, valvontaviranomainen voi määrätä taimiaineiston viettäväksi maasta tai hävitettäväksi. Päätökseen voidaan liittää ehtoja sen täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä.

12 §

Rekisteristä poistaminen

Jos tarkastuksessa todetaan, ettei taimiaineiston toimittaja noudata tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä työvoima- ja elinkeinokeskuksen tulee antaa asianomaiselle huomautus sekä tarvittaessa ilmoittaa määräaika, jonka kuluessa toiminnassa havaitut virheellisyys on korjattava.

Työvoima- ja elinkeinokeskuksen tulee poistaa rekisteristä taimiaineiston toimittaja, joka ei huomautuksesta huolimatta korjaa toiminnassa havaittuja virheellisyyksiä.

14 §

Rangaistussäännös

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) markkinointia varten tuottaa, markkinoi, varastoi tai maahantuo taimiaineistoa ilman 3 §:ssä tarkoitettua hyväksymistä ja rekisteröintiä,

2) markkinointia varten tuottaa, markkinoi, maahantuo tai vie Euroopan talousalueelle taimiaineistoa, joka ei täytä tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä taimiaineistolle asetettuja vaatimuksia, taikka

3) markkinoi taimiaineistoa ilman 5 §:n 3 momentissa tarkoitettua taimitodistusta,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, taimiaineistolain säännösten rikkomisesta sakkoon. Se, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, voidaan jättää tuomitsematta rangaistukseen samasta teosta.

Kasvintuotannon tarkastuskeskus tekee 7 ja 7 a §:ssä tarkoitettujen viranomaisien puolesta ilmoituksen 1 momentissa tarkoitettun

rikkomuksen saattamiseksi syyteharkintaan. Ilmoitus voidaan jättää tekemättä rikkomuksesta, jota on kokonaisuutena pidettävä ilmeisen vähäisenä. Tällöin tarkastuskeskus voi antaa rikkomukseen syyllistyneelle tai miaineiston toimittajalle kirjallisen huomautuksen, jossa häntä kehoitetaan korjaamaan havaitut virheellisuudet.

15 §

Maksut, palkkiot ja korvaukset

Tämän lain mukaisista suoritteista voidaan periä valtiolle maksuja siten kuin valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään.

Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen valtuuttamille tarkastajille voidaan suorittaa tarkastuksista palkkiota ja kustannusten korvausta valtion talousarvion rajoissa. Palkkioiden ja korvausten suorittamisesta ja perusteista päättää maa- ja metsätalousministeriö.

16 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla annettuun valvontaviranomaisen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan noudattaen, mitä muutoksenhausta hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös päätöksen tehneelle viranomaiselle, jonka on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa valituksesta valituslautakunnalle.

Edellä 10 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua päätöstä on noudatettava jo ennen kuin se on saanut lainvoiman, jollei valitusviranomainen toisin päättä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta .

Helsingissä 12 päivänä toukokuuta 2000

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Kalevi Hemilä*

Laki

taimiaineistolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun taimiaineistolain (1205/1994) 10 §:n 4 momentti,

muutetaan 3—5 §, 7—9 §, 10 §:n 1 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 §:n 1 ja 2 momentti ja 14—16 §, sellaisina kuin niistä ovat 9 § laissa 666/1999 ja 14 § osaksi mainitussa laissa, sekä

lisätään lakiin uusi 3 a, 7 a, 7 b ja 9 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Taimiaineiston toimittajan valtuuttaminen

Taimiaineistoa saa markkinoida ja markkinointia varten tuottaa, varastoida ja maa-hantuoda vain kasvintarkastusviranomaisen valtuuttama ja rekisteröimä taimiaineiston toimittaja.

Taimiaineiston toimittaja voidaan valtuuttaa ja rekisteröidä ainoastaan, jos tämä on järjestänyt toimintansa laadunvarmistuksen ja jos kasvintarkastusviranomainen voi valvoa tämän toimintaa.

Maa- ja metsätalousministeriö voi antaa tarkempia määräyksiä taimiaineiston toimittajan valtuuttamisesta ja rekisteröinnistä.

Ehdotus

3 §

Taimiaineiston toimittajan hyväksyminen ja rekisteröinti

Taimiaineistoa saa markkinoida, markkinointia varten tuottaa, varastoida ja maa-hantuoda vain sellainen taimiaineiston toimittaja, joka on hyväksytty ja merkitty kasvintuotannon tarkastuskeskuksen valvontaa varten pitämään rekisteriin. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään tarkemmin, sen mukaan kuin taimiaineiston tuottamista ja markkinointia koskevat Euroopan yhteisön säännökset edellyttävät, mitä taimiaineistoa hyväksymis- ja rekisteröintivaatimus koskee.

Hyväksymisen ja rekisteröinnin edellytyksenä on, että:

1) toimittaja on järjestänyt toimintansa laadunvarmistuksen;

2) toimittajalla on toiminnan asianmukaiseen harjoittamiseen tarvittavat tuotanto- tai toimitilat; sekä

3) rekisteriin merkittävässä toimintayksikössä on tämän lain säännösten noudattamisesta vastaava henkilö.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset taimiaineiston toimittajan hyväksymisen ja rekisteröinnin perusteista sen mukaan kuin taimiaineiston tuottamista ja markkinointia koskevat Euroopan yhteisön säännökset edellyttävät.

Hyväksymistä ja rekisteröintiä haetaan kasvintuotannon tarkastuskeskukselle osoitetulla hakemuksella, joka toimitetaan työvoima- ja elinkeinokeskukselle. Päätöksen hyväksymisestä ja rekisteröinnistä tekee työ-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

voima- ja elinkeinokeskus. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hyväksymistä ja rekisteröintiä koskevasta hakemusmenettelystä.

Taimiaineiston toimittajan on ilmoitettava kirjallisesti kasvintuotannon tarkastuskeskukselle toimintansa aloittamisesta, lopettamisesta ja toiminnassa tapahtuvista muutoksista.

3 a §

Rekisteritiedot ja niiden käsittely

Rekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

- 1) taimiaineiston toimittajan nimi ja osoite sekä muut tarvittavat yhteystiedot;
- 2) toimipaikkojen osoitteet ja yhteystiedot;
- 3) taimiaineiston toimittajan toimiala ja tuotantosuunta;
- 4) edellä 3 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetun vastuullisen henkilön nimi;
- 5) numero, jolla taimiaineiston toimittaja on merkitty rekisteriin;
- 6) taimiaineiston toimittajan hyväksymisen ajankohta;
- 7) jäljempänä 10—14 §:n nojalla määrätty kiellot, rangaistukset ja muut toimenpiteet.

Tiedot poistetaan rekisteristä kolmen vuoden kuluessa siitä, kun taimiaineiston toimittaja on ilmoittanut kasvintuotannon tarkastuskeskukselle toimintansa lopettamisesta.

Henkilötietojen keräämiseen ja tallettamiseen sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä henkilötietolaissa (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekisteröinnistä.

4 §

Taimiaineiston tuotanto

Maa- ja metsätalousministeriö voi määrätä markkinoitavaksi tarkoitetun taimiaineiston tuottamiselle ehtoja ja vaatimuksia, jotka koskevat taimiaineiston perinnöllistä ja ulkoista laatua sekä kasvien terveyden turvaamista. Maa- ja metsätalousministeriö voi määrätä, että kasvintarkastusviranomaisen

4 §

Taimiaineiston tuotanto

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää markkinoitavaksi tarkoitetun taimiaineiston tuottamiselle ehtoja ja vaatimuksia, jotka koskevat taimiaineiston perinnöllistä ja ulkoista laatua sekä kasvien terveyden turvaamista.

Taimiaineiston tuotanto voidaan järjestää

Voimassa oleva laki

Ehdotus

lisäksi kasvinsuojelulaissa (1203/94) tarkoitettuna kasvinsuojeluviranomaisen on tarkastettava tuotanto ennen kuin sitä saa markkinoida.

myös virallisesti valvottuna varmennettuna tuotantona. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset varmennetun taimiaineiston tuotannon järjestämisestä ja laadunvarmistuksesta.

5 §

5 §

Taimiaineiston markkinointi

Taimiaineiston markkinointi

Maahan tuotavan, Suomessa markkinoitavan sekä Euroopan talousalueelle vietävän taimiaineiston tulee täyttää vähimmäislaatuvaatimukset ja kasvien terveyttä koskevat vaatimukset sen mukaan kuin maa- ja metsätalousministeriö siitä erikseen määrää ottaen huomioon Suomea sitovat kansainväliset sopimukset.

Maahan tuotavan, Suomessa markkinoitavan sekä Euroopan talousalueelle vietävän taimiaineiston tulee täyttää *taimiaineiston laatua* ja kasvien terveyttä koskevat vaatimukset sen mukaan kuin *maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään* ottaen huomioon Euroopan yhteisön taimiaineiston tuotantoa ja markkinointia koskevat säännökset sekä Suomea sitovat kansainväliset sopimukset.

Taimiaineiston tulee olla varustettu taimitodistuksella, joka sisältää taimiaineistoa koskevat, sen käytön kannalta olennaiset tiedot sen mukaisesti kuin maa- ja metsätalousministeriö tarkemmin määrää. Maa- ja metsätalousministeriö antaa määräykset myös taimitodistuksen muodosta.

Taimiaineiston laadun ja terveyden varmistamiseksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää, että maahan tuotajan on etukäteen ilmoitettava tuotaviksi aiotuista taimiaineistoeristä valvontaviranomaiselle tai valtuutetulle tarkastajalle kasvintuotannon tarkastuskeskuksen antamien ohjeiden mukaisesti. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi säätää taimiaineiston maahantuontipaikat.

Taimiaineiston tulee olla varustettu taimitodistuksella, joka sisältää *taimiaineiston käytön kannalta tarpeelliset tiedot*. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset taimitodistuksessa ilmoitettavista tiedoista, taimitodistuksen muodosta ja merkintöjen tekemisestä. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa säännöksiä myös markkinoitavaksi tarkoitettun taimiaineiston pakkaamisesta.

3 luku

3 luku

Valvonta

Valvonta

7 §

7 §

Viranomaiset

Yleinen ohjaus ja valvonta

Taimiaineiston tuotannon ja kaupan valvonnan ohjaus kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle.

Tämän lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja valvonta kuuluvat maa- ja metsätalousministeriölle.

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä lain ja

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta huolehtii kasvintarkastusviranomainen. Kasvintarkastusviranomaisena toimii kasvintuotannon tarkastuskeskus, joka voi näissä tehtävissä käyttää apuna maaseutuelinkeinopiirejä siten kuin maa- ja metsätalousministeriö tarkemmin määrää.

Valvontatehtäviä suorittavat kasvintuotannon tarkastuskeskuksen tehtävään kirjallisesti valtuuttamat tarkastajat siten kuin maa- ja metsätalousministeriö tarkemmin määrää.

7 a §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa kasvintuotannon tarkastuskeskus, joka käyttää valvonnassa apunaan työvoima- ja elinkeinokeskusten maaseutuosastoja.

7 b §

Valtuutetut tarkastajat

Sen lisäksi, mitä 7 a §:ssä säädetään Kasvintuotannon tarkastuskeskus käyttää valvonnassa apunaan valvontatehtävään kirjallisesti valtuuttamiaan tarkastajia, jotka toimivat tarkastuskeskuksen valvonnassa. Valtuutetut tarkastajat toimivat virkavastuulla.

Valtuutetun tarkastajan esteellisyyteen sovelletaan, mitä hallintomenettelylain (598/1982) 10 §:ssä säädetään. Jos valtuutettu tarkastaja on estynyt suorittamasta tehtäviään, kasvintuotannon tarkastuskeskus voi määrätä jonkun muun tilapäisesti suorittamaan hänen tehtäviään.

Valtuutetun tarkastajan on tarkastusta suorittaessaan kiinnitettävä huomiota siihen, että taimiaineiston toimittaja voi esittää tarkastajalle omat näkemyksensä äidinkielellään suomeksi, ruotsiksi tai saameksi. Jos taimiaineiston toimittaja ei osaa kielilain (148/1992) mukaan käytettävää kieltä, tarkastajan on huolehdittava siitä, että tarkastus toimitetaan huolehtimalla hallintomenettelylain 22 §:n mukaisesti tarvittavasta tulkitse-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus**misesta tai kääntämisestä.*

8 §

8 §

*Tarkastusoikeus**Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus*

Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen valtuuttamalla tarkastajalla on oikeus tarkastaa taimiaineistoa, viljelmiä, viljelypaikkoja, tuotanto- ja pakkaustiloja, kuljetusvälineitä, varastointi- ja myyntipaikkoja sekä ottaa maksutta tarpeellisia näytteitä.

Valvontaviranomaisilla ja valtuutetuilla tarkastajilla on oikeus valvontaa varten tarkastaa taimiaineistoa, viljelmiä, viljelypaikkoja, taimiaineiston tuotanto- ja pakkaustiloja, varastointi- ja myyntipaikkoja sekä kuljetusvälineitä ja taimiaineiston toimittajan kirjanpitoa sekä ottaa maksutta tarpeellisia näytteitä taimiaineistosta. Kotirauhan piirissä tarkastus tai näytteenotto saadaan toimittaa vain, jos on perusteltua syytä epäillä jonkun syyllistyneen tässä laissa rangaistavaksi säädettyyn menettelyyn.

Taimiaineiston toimittajan on vaadittaessa annettava tarkastuskeskukselle ja valtuutetulle tarkastajalle kaikki valvontaa ja tarkastusta varten tarvittavat tiedot.

Valvontaviranomaisilla ja valtuutetuilla tarkastajilla on oikeus saada tässä laissa tarkoitettua tarkastusta ja valvontaa varten tarpeelliset tiedot ja asiakirjat taimiaineiston toimittajalta.

Poliisi-, tull- ja paloviranomaisten tulee kasvintuotannon tarkastuskeskuksen tai valtuutetun tarkastajan pyynnöstä antaa virka-apua tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnassa.

Poliisi-, tull- ja paloviranomaiset ovat velvollisia tämän lain mukaisten valvontaviranomaisten pyynnöstä antamaan valvontaviranomaisille virka-apua tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisten tehtävien suorittamisessa.

9 §

9 §

*Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen**Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen*

Viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön liike- tai ammatillisalaisuudesta tai taloudellisesta asemasta luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi sekä 7 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.

Viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön liike- tai ammatillisalaisuudesta tai taloudellisesta asemasta luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle pakkokeinonlain (450/1987) 5 luvun 1 §:ssä tarkoitettua rikoksen selvittämiseksi sekä tämän lain 7 ja 7 a §:ssä tarkoitetuille viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 a §

Valvonnan tulosten julkaiseminen

Kasvintuotannon tarkastuskeskus julkaisee valvonnan tulokset. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset valvonnan tulosten julkaisemisesta.

10 §

Kielto

Kasvintuotannon tarkastuskeskus tai valtuutettu tarkastaja voi kieltää Euroopan talousalueelta peräisin olevan taimiaineiston erän markkinoinnin sekä Euroopan talousalueen ulkopuolisesta valtiosta peräisin olevan erän markkinoinnin tai maahantuonnin, jos taimiaineisto ei täytä sille tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä tai määräyksissä asetettuja vaatimuksia.

10 §

Kielto

Valvontaviranomainen voi kieltää Euroopan talousalueelta peräisin olevan taimiaineiston erän markkinoinnin sekä Euroopan talousalueen ulkopuolisesta valtiosta peräisin olevan erän markkinoinnin tai maahantuonnin, jos taimiaineisto, sen pakkaaminen tai sitä koskevat merkinnät eivät täytä niille tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä asetettuja vaatimuksia.

11 §

Hävittämis- ja maastavientimääräys

Kasvintuotannon tarkastuskeskus voi määrätä taimiaineiston, jonka markkinointi tai maahantuonti on 10 §:n nojalla kielletty, hävitettäväksi tai vietäväksi määräajassa pois maasta. Päätökseen voidaan liittää ehtoja sen täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä.

11 §

Hävittämis- ja maastavientimääräys

Jos taimiaineiston markkinointi tai maahantuonti on kielletty, valvontaviranomainen voi määrätä taimiaineiston vietäväksi maasta tai hävitettäväksi. Päätökseen voidaan liittää ehtoja sen täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä.

12 §

Rekisteristä poistaminen

Jos *tehdyssä* tarkastuksessa todetaan, ettei taimiaineiston toimittaja noudata tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, tulee kasvintarkastusviranomaisen antaa asianomaiselle huomautus sekä tarvittaessa ilmoittaa määräaika, jonka kuluessa toiminnassa havaitut virheellisuudet on korjattava.

12 §

Rekisteristä poistaminen

Jos tarkastuksessa todetaan, ettei taimiaineiston toimittaja noudata tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä *työvoima- ja elinkeinokeskuksen* tulee antaa asianomaiselle huomautus sekä tarvittaessa ilmoittaa määräaika, jonka kuluessa toiminnassa havaitut virheellisuudet on korjattava.

Voimassa oleva laki

Kasvintarkastusviranomaisen tulee poistaa rekisteristä se, joka ei huomautuksesta huolimatta korjaa toiminnassa havaittuja virheellisyksiä.

14 §

Rangaistussäännös

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) markkinointia varten tuottaa, markkinoi tai maahantuo taimiaineistoa ilman 3 §:ssä tarkoitettua valtuutusta tai

2) markkinoi taimiaineistoa ilman 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua taimitodistusta, on tuomittava, jollei siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, taimiaineistolain säännösten rikkomisesta sakkoon.

Edellä 7 §:ssä tarkoitettujen viranomaisten puolesta kasvintuotannon tarkastuskeskus tekee ilmoituksen 1 momentissa tarkoitettun rikkomuksen saattamiseksi syyteharkintaan. Ilmoitus voidaan jättää tekemättä sellaisesta rikkomuksesta, jota on kokonaisuutena pidettävä ilmeisen vähäisenä.

15 §

Maksut, palkkiot ja korvaukset

Tämän lain mukaisista rekisteröinneistä ja muista toimenpiteistä voidaan periä valtiolle maksuja. Maksuista on muutoin voimassa, mitä valtion maksuperustelaissa (150/92) säädetään.

Kasvintuotannon tarkastuskeskus voi mak-

Ehdotus

Työvoima- ja elinkeinokeskuksen tulee poistaa rekisteristä taimiaineiston toimittaja, joka ei huomautuksesta huolimatta korjaa toiminnassa havaittuja virheellisyksiä.

14 §

Rangaistussäännös

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) markkinointia varten tuottaa, markkinoi, varastoi tai maahantuo taimiaineistoa ilman 3 §:ssä tarkoitettua hyväksymistä ja rekisteröintiä,

2) markkinointia varten tuottaa, markkinoi, maahantuo tai vie Euroopan talousalueelle taimiaineistoa, joka ei täytä tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä taimiaineistolle asetettuja vaatimuksia, taikka

3) markkinoi taimiaineistoa ilman 5 §:n 3 momentissa tarkoitettua taimitodistusta, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, taimiaineistolain säännösten rikkomisesta sakkoon. Se, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, voidaan jättää tuomitsematta rangaistukseen samasta teosta.

Kasvintuotannon tarkastuskeskus tekee 7 ja 7 a §:ssä tarkoitettujen viranomaisten puolesta ilmoituksen 1 momentissa tarkoitettun rikkomuksen saattamiseksi syyteharkintaan. Ilmoitus voidaan jättää tekemättä rikkomuksesta, jota on kokonaisuutena pidettävä ilmeisen vähäisenä. Tällöin tarkastuskeskus voi antaa rikkomukseen syyllistyneelle kirjallisen huomautuksen, jossa häntä kehoitetaan korjaamaan havaitut virheellisyudet.

15 §

Maksut, palkkiot ja korvaukset

Tämän lain mukaisista suoritteista voidaan periä valtiolle maksuja siten kuin valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään.

Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen val-

Voimassa oleva laki

saa valtuuttamilleen maaseutuelinkeinohallinnon ulkopuolisille tarkastajille tarkastuksista ja muista toimenpiteistä palkkiota ja kustannusten korvausta.

16 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla annettuun kasvinuotannon tarkastuskeskuksen tai valtuutetun tarkastajan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen noudattaen, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään.

Edellä 10 §:n 1 momentin nojalla annettua päätöstä on *muutoksenhausta huolimatta* noudatettava, jollei korkein hallinto-oikeus muutoksenhakua käsitellessään kiellä täytännönpanoa tai määrää sitä keskeyttäväksi.

Ehdotus

tuuttamille tarkastajille voidaan suorittaa tarkastuksista palkkiota ja kustannusten korvausta valtion talousarvion rajoissa. Palkkioiden ja korvausten suorittamisesta ja perusteista päättää maa- ja metsätalousministeriö.

16 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla annettuun *valvontaviranomaisen* päätökseen saa hakea muutosta valittamalla *maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan* noudattaen, mitä muutoksenhausta *hallintolainkäyttölaissa (586/1996)* säädetään. *Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös päätöksen tehneelle viranomaiselle, jonka on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa valituksesta valituslautakunnalle.*

Edellä 10 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua päätöstä on noudatettava *jo ennen kuin se on saanut lainvoiman*, jollei valitusviranomainen toisin päättä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta .

